

QUESTIO III.

Probatur eadem veritas D. Thomae rationibus, ac aliis etiam magni ponderis.

SUMMARIUM.

- 13 Probatur primo, ex naturali inclinatione, qua res appetit suam conservationem.
14 Ex charitate qua quilibet tenetur se ipsum diligere.
15 Ex lege absolute pro aia non occides.
16 Secundum Scripturam hominis inclinatio dicitur ad malum secundum partem sensitivam, & n. 17.
18 Probatur secundo, ex gravi damno, & injuria qua fit Reipublica.
19 Respublica non potest dare licentiam ut quilibet se occidat, & n. 20.
21 Probatur tertio, quia solus Deus est Dominus vite.
22 Confirmatur, quia ille, qui occidit servum alienum injuriam facit Domino.
23 Etsi homo accepit Dominium omnium rerum tamen non in se ipsum.
24 Qui se alteri vendit, non dat illi dominium in vitam, & corpus suum sed tantum in suas actiones, & n. 25.

13. D. Thom.

Notram veram, ac certam resolutionem probat Divus Thom. 2. 2. quest. 64. art. 5. Quia naturaliter qualibet res seipsum amat, & ad hoc pertinet, quod quilibet res conservet se in esse, & corruptentibus resistit quantum potest & ideo, quod aliquis se ipsum occidat, est contra inclinationem naturalem, & contra charitatem, qua quilibet debet se ipsum diligere. Ex quibus sic formatur hæc ratio, quicumque agit contra inclinationem naturalem, & amorem, quem recta ratio dicitur, si est in re gravi, peccat mortaliter contra jus naturale, sed qui se occidit facit in re gravi contra inclinationem naturalem, & contra amorem, quem recta ratio dicitur, ergo peccat mortaliter. Minor probatur, quia unaquæque res natura duce, ac recta ratione dictante, propriam vitam amat, & illius contrariis resistit, quantum potest.

14.

Confirmatur. Primo, ex charitate debet quilibet diligere se ipsum plusquam proximum, Charitas bene ordinata incipit a se ipsa, & ideo regula diligendi proximum, ex se ipso est accipienda; dicitur enim, Diliges proximum sicut te ipsum; ergo si occidens proximum facit contra charitatem, ac illius præceptum, quod dicit, non occides, multo magis contra illam agit qui se ipsum occidit.

15.

Confirmatur secundo, quoniam lex absolute, & simpliciter prolata est, lex ait, non occides; & non addit proximum tuum, sed lex quæ prohibet falsum testimonium, dicit falsum testimonium non dices adversus proximum tuum: & tamen in hoc præcepto etiam comprehenditur ille qui adversus se dicit falsum testimonium, ergo etiam a fortiori in illo præcepto non occides, non solum intelligitur ille qui occidit proximum, sed etiam qui se ipsum occi-

dit, & hac ratione D. August. lib. 1. de Civit. D. August. cap. 2. probat nostrum assertum.

Objicies contra rationem D. Thomae, De inclinatione naturali sic: hominis inclinatio non est ad bonum, sed ad malum. Genes. 8. n. 21. dicitur, Sensus enim, & cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua, & Sapient. 12. n. 10. de peccatoribus agens ait, Nequam est natio eorum, & naturalis malitia ipsorum: ergo malitia naturalis est, ac proinde inclinatio ad malum, & non ad bonum naturalis est.

Respondetur ad locum Gen. Scripturam ibi non agere de inclinatione naturali hominis, quæ congenita est cum ipsa natura, sed de actibus partis sensitivæ, quæ frequenter tendunt in objecta sensibilia, ac delectabilia, & ideo aliquando contra rectam rationem, & inde dicitur prona esse ad malum Ad locum Sapient. respondetur cum D. Thom. q. 63. art. 4. ad 2. quod idem etiam tradunt Hugo, & alii exponentes ad citandum locum; malitiam dici naturalem, non quia aliqua natura mala creata sit à Deo, ut dixerunt Manichæi, sed quia malitia peccatorum, nimis inveterata, & radicata est in aliquibus, ut in Pharaone, ut per consuetudinem quæ est altera natura, quasi in naturam verba sit, de quo videndus est D. August. lib. 2. de nuptiis, & concupisc. cap. 8.

Probatur secundo, nostrum assertum ex D. Th. citato loco, nemini licet spoliare alium re sua, cum gravi damno, & injuria illius, sed qui se occidit spoliat rempublicam re sua, quia quilibet homo est Reipublicæ, ac pars illius & qualibet pars, id, quod est, est totius, ergo nemini licet sine gravi Reipublicæ injuria se ipsum occidere. Unde ait Aristot. 5. Ethic. c. ult. qui se occidit, facere injuriam civitati. Sic ait: Quapropter est instituta ignominia quadam adversus eum, qui sibi mortem conscivit, ut civitati injuriam facienti.

Argues contra hanc rationem ex injuria illata Reipublicæ; at si Reipublica det consentium, & licentiam, ut quis se occidat, tunc non fiet injuria Reipublicæ, & tamen occidens se peccabit; ergo ratio non stat. Confirmatur, quia si quis sit solitarius, nullique Reipubl. addictus occidendo se, nulli Reipubl. facit injuriam & tamen peccabit ergo ratio illa non est bona.

Respondetur Quod quamvis Reipublica habeat potestatem ad occidendos malefactores, non tamen habet dominium in vita suorum subditorum qui bene, & honeste vivunt, & ideo pro libito non potest dare cuiquam licentiam ut se occidat: nam ipsius Reipublicæ est procurare bonum commune, & custodire vitam suorum civium hoc autem jus violat, qui se, vel alium occidit, & mutilat. Ad confirm. dicimus quod ille solitarius, ad aliam communitatem pertinet: nam alicujus terræ, ac patriæ filius est; & esto ipse solus sit in mundo, & nulli Reipublicæ faciat injuriam, peccat tamen contra se, & contra Deum, ut est dictum; ad solum Deum pertinet occidere, & vivificare. Ratio autem D. Thomæ procedit de rebus communiter, ac secundum præsentem statum.

Probatur tertio ratione ejusdem D. Thomæ. Quia homo non est dominus vite suæ, sed solus Deus, qui occidere, & vivere facit, à quo illam homo dono accipit, ergo nequit homo de illa pro libito disponere, ac illam destruere

16. Genes. 8.

17. Sap. 11.

18. D. Thom.

19. Hugo.

20. D. August.

21. D. Thom.

22. Aristot.

23.

24.

25. D. Thom.

struere: nam talis rei destructio proprius est actus Domini, sed cujus potestate est, qui valet de illa ad solum beneplacitum facere quidquid ei placuerit.

22. Confirmatur. Ille, qui occidit servum alienum injuriam irrogat proprio domino, & qui alienum subditum punit, injuriam facit judici illius, cujus judicium usurpat; ergo cum solus Deus sit Dominus vite hominis, qui Dei servus est, ad solum Deum, Dominum, ac judicem de illius vita pertinet; juxta illud Deut. 32. n. 39. Ego occidam; & ego vivere faciam; ergo magnam injuriam Deo facit, qui se ipsum occidit. Hac eadem ratione utitur Socrates apud Platonem in Phædone; ut eandem conclusionem probet, ac confirmet. Dicens, quod scis Dominus irascitur servo, si se voluerit interimere, sic & Deus nisi ipse jubeat.

Deuter. 32.

Socrates.

23.

Psalm. 8.

D. Zeno.

24.

Argues contra hanc rationem. Homo accipit à Deo dominium omnium rerum: Omnia subjecisti sub pedibus ejus. Psal. 8. ergo etiam respectu sui ipsius; & si dominus est, qui præest domui, & in illam habet imperium, sic & homo interiori domui suæ præest, & in illa habet dominium. D. Zeno sermo de duplici tentatione post medium sic ait: Recordare o homo, quis est, qui largitus est tibi teipsum: ergo homo habet dominium in se ipsum.

Respondetur, quod Deus homini dedit dominium omnium rerum, quæ sunt extra se, dominium autem vite hominis Deus sibi reservavit. Et ratio est, quia Deus non concedit aliquid contra jus nature; jus autem nature dedit homini inclinationem naturalem, ut se conservaret, ac proinde negavit potestatem ut de sua vita pro libito disponeret. Instabis, & probo quod homo in seipsum habet dominium. Homo potest seipsum alteri vendere, ergo in seipsum non habet dominium qui in alterum transfert. Respondetur, qui se ipsum vendit, non alteri dominium sui dat, sed solum quoad aliquas operationes suas, quas proprie vendit: nam dominus, qui emit servum, non habet dominium in vitam, ac corpus servi ut possit illum occidere, aut membra, corporis mutilare, aut secare sed solum illius operationes potest in proprium usum, vel alienum convertere.

QUESTIO IV.

Satisfit argumentis ab exemplis, ac ab auctoritate petitis in questione prima,

SUMMARIUM.

- 26 Viri & femina in Scriptura se ipsos occidentes hoc fecerunt ex impulsu Dei.
27 Idem dicimus de Sansone, quem martyrem appellat D. Bacharius.
28 Idem dicimus de Eleazaro, Raziam, etsi à peccato aliqui excusant, D. August. D. Thomas condemnant. Ibid.
29 Femina Gentiles ob ignorantiam excusanda, Sancta Apollonia, Sancta Pelagia ex impulsu Spiritus Sancti.
30 D. Hieronymus bene agnovit præceptum de morte sibi non instigenda.
31 Explicatur Sancti Doctor. Syceira Opuscula.

- 32 Contra Hereticos, quibus exosa est castitas, ponuntur femina se ipsas occidentes.
33 Lucretia, & alli fecerunt ex imbecillitate animi.

Generaliter ad exempla adducta ex Scriptura, quæ viros, vel feminas laudat se ipsos occidentes vel quia ab Ecclesiâ inter Martyres recensentur, dicimus hoc factum fuisse ex speciali revelatione, vel impulsu Dei, sic ait D. August. cit. lib. 1. de Civit. Dei cap. 25. Cum Deus jubet, sequere jubere sine ullis ambagibus inrimat, quis obedientiam in crimen vocet? Quis obsequium pietatis accuset? Sicque quod Abrahamus Deo jubente voluerit filium jugulare.

Idem dicendum est de Sansone, ut docent D. August. cit. lib. 1. de Civit. c. 26. D. Thom. 2. 2. q. 64. art. 5. ad 4. Innoc. III. in c. Gaudemus de di. ortus. Et D. Ambr. epist. 24. ad Vigilium; & quod zelo honoris Dei motus fuerit, patet ex religiosa ejus invocatione, ac pristina fortitudine restituta; & inde inter Martyres eum annumerat S. Bacharius epist. ad Januarium. Deinde de potest dici, quod Sanson directè intendit occidere. Philisthæos Dei hostes, & per accidens se ipsum occidit Ita Lyran, Abulens. Caictan. Serar. & alii ad c. 16. Judic. n. 28. & 29. Salian. ad annum mundi 2899. n. 45.

Sic etiam dicendum de Eleazaro, qui ob commune populi bonum suppositus se Elephanto quem occidit, illiusque roina sepultus est. Raziam autem etsi à peccato excusare voluit, ibi Lyran. & M. Lezana tom. 1. Anna. Carmelit. ad annum 3893. n. 12. quia in Textu dicitur amator civitatis, & vir bene audiens. Tamen, quia ipse se non interemit pro Dei honore, ac amore patriæ, ut populum suum liberaret, ut Sanson, & Eleazarus, inde eum à peccato non excusat D. August. citat. Imò D. Thomas 2. 2. q. 64. art. 5. ad 5. ait cum in illo facto non veram fortitudinem ostendisse, sed magis quandam animi molliem, non valentis mala poenalia substinere. Et D. August. pist. 61. ait Raziam, eligendæ mortis non sapientem fuisse, sed impatientem potius ferendæ fortune adversæ.

De Saule, & Rabbini eum velint à peccato excusare tamen eum in illo facto deliquisse est communis sententia, Ita Lyran. Abulens. Burg. Salianus jam citatus. Ad id quod dicitur de virginibus, quæ semetipsas occiderunt, ne virginitatem perderent, si à peccato volumus excusare dicendum est hoc fecisse ex ignorantia quadam invincibili, existimantes licitum esse ob custodiendam virginitatem mortem subire. De Beata Apollonia, Pelagia, ac aliis similibus hoc fecisse dicimus ex impulsu Spiritus sancti. Ita D. Ambros. Eusebius.

Tota difficultas est ad locum D. Hier. Non licet propria manu perire, absque eo ubi castitas periclitatur. Lessius lib. 1. de justitia, c. 9. dub. 6. Lessius. n. 21. & alii quos refert & impugnat Cardin. Lugo tom. 1. de justitia, disp. 10. sect. 1. num. 16. non reputant inconveniens dicere, quod Sanctus Doctor fuerit in ea sententia ob custodiam virginitatis licitam, esse mortem sibi inferri; absit tamen quod Maximus Doctor tam generalis præcepti habuisset ignorantiam, cujus etiam multi Barbari, ac Rustici ignorantiam non habent, maxime cum ipsemet

26.

27.

D. August.

D. Thom.

Innoc. III.

D. Ambr.

Bachar.

D. August.

D. Thom.

Innoc. III.

D. Ambr.

28.

Lyran.

Abulens.

Caictan.

Serarius.

Salianus.

29.

Rabbini.

Lyran.

Abulens.

Burg.

Salian.

D. August.

D. Thom.

D. August.

D. Ambr.

Eusebius.

30.

Lessius.

Lugo.